

Social- og boligminister Sophie Hæstorp Andersens talepapir

Anledning	Samråd A-B om anbringelser af børn og unge med grønlandsk baggrund samt brug af forældrekompetenceundersøgelser
Dato / tid	Tirsdag d. 7. januar kl. 13.30
Sted	FT
Talens varighed	Ca. 13 min. [120 ord = ca. 1 min.]
Talens formål	Besvarelse af samrådsspørgsmål A og B
Publikum og programpunkt	Grønlandsudvalget

Samrådsspørgsmål A – stillet efter ønske fra Aaja Chemnitz (IA)

Hvad kan ministeren oplyse om danske kommuners håndtering af sager om anbringelser af grønlandske børn i Danmark, herunder overholdelse af FN's Børnekonvention vedr. sproglige og kulturelle rettigheder, anvendelsen af de nuværende forældrekompetenceundersøgelser, som ikke er sprog- og kulturtilpasset til grønlandsk og hvilke initiativer regeringen vil tage for at forebygge anbringelser af grønlandske børn i Danmark?

Samrådsspørgsmål B – stillet efter ønske fra Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU)

Kan ministeren redegøre for regeringens holdning til tvangsfjernelser og anbringelser af grønlandske børn i Danmark, herunder brugen af eksisterende forældrekompetenceundersøgelser, som er baseret på en dansk kulturel referenceramme, samt barnets ret til at bevare sit grønlandske ophav og kultur under en anbringelse?

[Indledning]

- Tak for ordet og invitationen til samrådet i dag.
- Det er et meget vigtigt emne, som jeg ser frem til at drøfte.
- Som I jo ved, har der særligt i den seneste tid været et fokus på de psykologiske tests, der kan bruges i forbindelse med forældrekompetenceundersøgelser – eller FKU som de også forkortes.
- Det er altså – for en god ordens skyld – psykologiske tests, som kommunerne *kan* vælge at bruge, når der skal laves en samlet vurdering af forældres kompetencer til at varetage omsorgen for deres barn – blandt andet når det skal vurderes, om et barn skal anbringes uden for hjemmet.
- Det gør selvfølgelig stort indtryk på mig, når der fra flere sider udtrykkes bekymring for den måde, forældrekompetenceundersøgelserne bliver brugt i sager med familier med grønlandsk baggrund.
- Det tager jeg som minister meget alvorligt, og jeg anerkender, at der er behov for, at kommunerne er mere opmærksomme på hensyntagen til sprog og kultur i netop denne type af sager.
- Det er helt afgørende, at kommunerne i hver enkelt konkrete sag tager stilling til, hvordan de relevant kan afdække forældrekompetencer, så der tages højde for familiens samlede situation – herunder også familiens sproglige og kulturelle baggrund. Tests, som ikke tager behørigt højde for dette, bør efter min opfattelse stoppe.
- Det er også derfor, at vi med aftalen om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds-

og arbejdsmarkedsområdet for 2023-2026 (SSA23) besluttede, at der skulle ske en sprog- og kulturtilpasning af de psykologiske tests til grønlandsk.

- Som I ved, blev Social- og Boligstyrelsen opmærksomme på, at der dog var en række udfordringer forbundet med tilpasningen, som krævede yderligere afsøgning.
- Og det var derfor, at det med SSA-aftalen for 2024-2027 blev besluttet, at der skulle igangsættes en forundersøgelse, der skulle afdække muligheder og begrænsninger i forbindelse med oversættelse og tilpasning af testene.
- Det blev også besluttet, at forundersøgelsen skal danne baggrund for en beslutning om den videre håndtering af de her tests.
- Jeg har netop modtaget forundersøgelsen, og jeg er nu i gang med at læse mig ned i materialet sammen med mit embedsværk.
- Jeg vil også sende forundersøgelsen til formanden for Naalakkersuisut og Naalakkersuisoq for børn og unge. Jeg håber på et godt samarbejde med det grønlandske selvstyre i den videre proces.
- I mellemtiden har jeg skrevet ud til alle landets borgmestre, og opfordret til, at kommunerne i sager med familier med grønlandsk baggrund konkret overvejer at stoppe brugen af de kritiserede tests.
- Jeg vil gerne slå fast, at vi gør alt, hvad vi kan inden for dansk lovgivning for at sikre, at der tilrettelægges en god og korrekt sagsbehandling, som afdækker forældrekompetencer i børnesager med familier med grønlandsk baggrund på en retvisende måde.

[Kommunernes håndtering af sager om anbringelser af grønlandske børn og regeringens holdning til anbringelser af børn og unge med grønlandsk baggrund]

- Med de indledende ord, vil jeg starte med spørgsmålet om kommunernes håndtering af sager om anbringelser af børn og unge i Danmark med grønlandsk baggrund og regeringens holdning hertil.
- Det er netop kommunerne, der har kompetencen til at tilrettelægge den konkrete sagsbehandling i børnesager.
- Og jeg kan generelt oplyse, at der i alle sociale sager, der afgøres efter barnets lov, skal foretages konkrete og individuelle vurderinger. Heri ligger også, at der bør tages hensyn til borgerens kultur og sprog.
- Det er regeringens klare forventning, at kommunerne tager højde for dette i behandlingen af alle sociale sager, herunder i forhold til borgere med grønlandsk baggrund.
- Dertil er det kommunernes klare opgave at foretage en helhedsorienteret vurdering af barnets og familiens samlede situation i sager om anbringelser uden for hjemmet.
- Afgørelser om anbringelser træffes på baggrund af en samlet vurdering af en lang række forskellige forhold i barnets og familiens liv.
- Og en afgørelse om anbringelse kan *aldrig* træffes alene på baggrund af en forældrekompetenceundersøgelse.
- Det er en forudsætning for en ordentlig og grundig sagsbehandling, at kommunen kommer hele vejen rundt om barnet eller den unges liv og hverdag.

- Og det er også derfor, at jeg i brevet til kommunerne indskærpede, at vurderingen af forældres kompetencer i en børnesag skal tage højde for sprog og kultur hos familier med grønlandsk baggrund, da sagsoplysningen skal være faglig, saglig og helhedsorienteret.

[Vedr. anvendelse af forældrekompetence-test, som ikke er sprog- og kulturtilpasset]

- Jeg bliver spurgt til kommunernes brug af de psykologiske tests, som ikke er oversat og tilpasset til grønlandsk sprog og kultur.
- Jeg er meget opmærksom på den kritik, der er rejst fra flere sider omkring de her psykologiske tests
- Det er også en udfordring, som jeg har drøftet med min grønlandske kollega (Naalakkersuisoq Aqqaluaq B. Egede) og formanden for Naalakkersuisut, Múte B. Egede.
- For jeg er helt enig i, at der selvfølgelig ikke skal bruges test, der ikke tager behørigt højde for familiers samlede situation, herunder deres grønlandske sproglige og kulturelle baggrund. Anvendelsen af tests i sådanne tilfælde bør efter min opfattelse stoppe.
- Derfor skrev jeg d. 19. november ud til alle landets borgmestre, og opfordrede til, at kommunerne i sager med familier med grønlandsk baggrund konkret overvejer at stoppe brugen af de psykologiske tests.

[Oversættelse af FKU-tests]

- Det var netop også derfor, det i aftalen om SSA23 blev besluttet at sætte initiativet om sprog- og kulturtilpasning af de psykologiske test i gang.
- Jeg vil slå fast, at jeg deler ærgrelsen over, at det ikke var muligt at udmønte initiativet, som det oprindeligt var tiltænkt.

- Men jeg vil også tage det alvorligt, når der fra fagligt hold bliver udtrykt behov for et grundigt forarbejde for at sikre, at vi har det nødvendige faglige fundament på plads med en forundersøgelse.
- Jeg har netop modtaget forundersøgelsen, og jeg er nu i gang med at læse mig ned i materialet sammen med mit embedsværk.

[Oprettelse af særlig enhed og opdatering af retningslinjer]

- Jeg har også set på, hvad jeg kan gøre på den korte bane.
- Jeg har indledt dialog med Social- og Boligstyrelsen om at oprette en særlig enhed med ekspertise i sagsbehandling i sager med familier med grønlandsk baggrund.
- Den særlige enhed skal forankres i VISO, og skal kunne bistå kommunerne i sagsbehandlingen med viden og forståelse om grønlandsk sprog og kultur, og hvordan dette kommer til udtryk i familierelationer.
- På den måde sikrer vi, at kommunerne går godt til opgaven, når vi har at gøre med borgere med grønlandsk baggrund.
- Samtidig har jeg også bedt Social- og Boligstyrelsen om at opdatere de generelle retningslinjer for udarbejdelse af forældrekompetenceundersøgelser, så det er helt tydeligt for kommunerne, hvad de skal være opmærksom på ift. familier med grønlandsk baggrund.

[Overholdelse af FN's Børnekonvention samt barnets ret til at bevare sit grønlandske ophav og kultur under en anbringelse]

- Jeg bliver bedt om at forholde mig til FN's Børnekonvention og barnets ret til at bevare sit grønlandske ophav og kultur under en anbringelse.
- Og jeg vil gerne understrege, at jeg er meget opmærksom på overholdelse af de omtalte internationale konventioner, herunder retten til sprog, kultur og familieliv.
- I den forbindelse er det vigtigt for mig at sige, at kommunerne i børnesager *skal* tage hensyn til eventuelle særlige forhold, som barnets etniske, religiøse, kulturelle og sproglige baggrund giver anledning til.
- Det gælder naturligvis også i forbindelse med valg af anbringelsessted, og under selve anbringelsen.
- Jeg mener klart, at kommunerne er forpligtet til at sikre, at forbindelsen mellem barnet og forældrene - og barnets netværk i øvrigt - holdes ved lige under en anbringelse uden for hjemmet.
- Derfor skal børn, som er anbragt, naturligvis have muligheden for at bevare deres modersmål.
- For at sikre, at landets kommuner er opmærksomme på reglerne om hensyntagen til sprog og kultur, sendte min forgænger Astrid Krag allerede i 2022 et brev til kommunerne for netop at tydeliggøre dette. Og den linje står jeg helt fast på som minister i dag.

[Vedr. initiativer mhp. at forebygge anbringelser af grønlandske børn i Danmark]

- Jeg er også blevet spurgt til, hvilke initiativer, regeringen vil tage for at forebygge anbringelser af grønlandske børn i Danmark.
- Til det vil jeg gerne sige, at jeg selvfølgelig først og fremmest er optaget af, at børnene får en tryk og

sikker barndom – og derved de bedste forudsætninger for et godt og selvstændigt voksenliv.

- Med det sagt har regeringen også været optaget af, hvordan området for børnesager med grønlandske familier kan styrkes.
- Det var netop også derfor, det i aftalen om SSA23 blev besluttet at sætte midler af til styrkelse af sagsbehandling og samarbejdet i børnesager med grønlandske familier.
- På den baggrund er der udarbejdet materiale på grønlandsk målrettet forældre og børn med grønlandsk baggrund, som skal oplyse dem om de rammer, regler og rettigheder, der er i det danske system og om de forskelle, der kan være i hhv. Danmark og Grønland, men også oplyse om de tilbud, som grønlandske foreninger har i Danmark.
- Der blev også afsat midler til at etablere et rådgivningsteam af grønlandskyndige fagpersoner forankret i Foreningen Grønlandske Børn, som kommunerne kan rette henvendelse til.
- Senest er der med Nordatlantpuljen på finansloven for 2025 afsat midler til at videreudvikle et projektet "Familieværkstedet", som har til formål at mindske anbringelser af børn og unge med grønlandsk baggrund.
- Familieværkstedet er forankret i Det Grønlandske Hus i Aarhus og tilbyder bl.a. tværfaglig støtte og vejledning til sårbare familier med grønlandsk baggrund.

[Afslutning]

- Afslutningsvist vil jeg endnu en gang slå fast, at jeg tager den her sag meget alvorligt.

- Der må ikke være tvivl om, at kommunerne altid skal sørge for en ordentlig sagsbehandling i forhold til familier med grønlandsk baggrund.
- Det er netop på den baggrund, at jeg har opfordret kommunerne til konkret at overveje at stoppe brugen af de kritiserede tests i sager med familier med grønlandsk baggrund.
- Med det vil jeg sige tak for ordet.